

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

філологічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра журналістики

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Медіосвіта і медіаграмотність

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Видавнича справа та медіаредагування»

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) філологічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Розробник: к.н.с.к., доц. Савчук О.М., д.н.с.к., доц. Василик Л.Є.

Профайл викладача (-ів) <https://www.journalistic.space/oksana-savchuk/>

Контактний тел. 58-47-02

E-mail: ok. savcuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=638>

Консультації

Очні консультації: щотижня

Онлайн-консультації: Google Meet

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «**Медіаграмотність**» спрямований на підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

2. Мета навчальної дисципліни: Метою навчальної дисципліни передбачає розвиток навичок принципів протистояння маніпулюванню інформацією, аналізу інформаційного простору, уявлення про сучасні ЗМІ і пояснення ролі медіаграмотності в глобалізованому інформаційному світі; ознайомлення студентів із найрозповсюдженішими видами маніпуляцій і пропаганди, наданні базових інструментів перевірки інформації та формування критичного мислення.

3. Перереквізити. Ефективність засвоєння курсу базується на знаннях із таких дисциплін: Медіаетика, Медіаправо, Масова комунікація та інформація.

4. Результати навчання:

Знати:

- роль медіа у формуванні картини світу;
- аспекти медіаграмотності;
- негативні тенденції, що створюють засоби масової інформації;
- особливості використання інформації;
- принципи маніпулювання свідомістю споживачів інформації та протистояння їм.

Вміти:

- виявляти маніпулятивний контент медіа;
- здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації;
- оцінювати зміст, форму і стиль аудіовізуальної та друкованої інформації;
- розшифровувати та використовувати закодовану в медіа інформацію;
- самостійно створювати медіапроекти в галузі медіаосвіти.

ЗК10. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК14. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ФК7. Здатність використовувати професійні знання й практичні навички з журналістики, масової комунікації та інформації, комунікаційних технологій для дослідження комунікаційних явищ і процесів.

ФК4.Здатність комплексно використовувати ресурси української мови для реалізації фахових знань.

ПРН5. Виокремлювати загальні складові журналістського тексту, адаптувати текст під запити аудиторії,створювати власні тексти для ЗМІ, самостійно формувати концепцію медіа.

ПРН11. Готувати до видання макет ЗМІ, враховуючи технологічні особливості. Редагувати текст за допомогою комп'ютерних програм; здійснювати редакторську підготовку газетних, журнальних ,рекламних, інформаційних, навчальних та художніх, наукових,науково-популярних, довідкових, перекладних і перевидань, телерадіопрограм та інтернет-ресурсів.

Тема 3. Маніпуляція та популізм – типові ознаки. Класифікація маніпулятивних заяв. Відокремлення чуток від фактів. Дезінформація і міфи. Ідеологія – пропаганда – агітація.	10	4	4			5						
Тема 4. Дезінформація та техніка «сендвіча»: "отруйний сендвіч", "цукровий сендвіч". Пряма ідентифікація, прийом «авторитету», прийом «аргумент», формування «порядку денного», «напівдебати», ефект присутності та ін.	15	4	4			5						
Тема 5. Чим є телебачення? Наскільки йому можна довіряти? Які ЗМІ контролюють українські олігархи. Поняття редакційної політики. Прийоми маніпуляції на ТБ. Прийоми маніпуляції в кіно.	15	4	6		1	5						
Разом за ЗМ1	70	18	20		2	30						
Теми лекційних занять	<i>Змістовий модуль 2. Маніпуляції у журналістиці</i>											
Тема 6. Як протистояти маніпуляціям. Як правильно читати заголовки? Як перевіряти зміст? Яку роль	10	4	4		1	5						

відіграють оціночні судження і чи вірити їм?												
Тема 7. Фактчек як протидія маніпуляціям. Потреба у фактчекінгу інформації. Структура матеріалу у форматі фактчек. Вердикти фактчек. Різні види фактчеку за формою. Публічна заява як основний об'єкт дослідження. Джерела заяв.	20	4	4		2	10						
Тема 8. Проблема насильства в медіа та її вирішення. Співвідношення позитивних та негативних новин. ЗМІ та питання дискримінації. Толерантність через медіа як вирішення соціальної напруги.	20	4	6		1	5						
Разом за ЗМ 2	50	12	16		4	20						
Усього годин	120	30	36		6	50						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Як треба перевіряти новину?
2.	Специфіка та класифікація маніпулятивних впливів медіа
3.	Співвідношення негативних та позитивних новин.
4.	Проблема насильства в медіа.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю, методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія тощо).

МН2 – практичні заняття.

МН5 – екскурсії у ЗМІ.

МН6 – наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали тощо).

МН7 – робота з книгою, з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою.

МН9 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни.

Методи оцінювання

МО2 – тести, опитування, контрольні, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

МО5 – розрахункові та графічні роботи.

МО6 – презентації результатів виконання завдань.

МО7 – оцінювання завдань, що виконувались в лабораторіях, комп'ютерне моделювання.

МО9 – екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Для прикладу (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
5	10	5	5	5	10	10	10		

5. Рекомендована література:

Основна

1. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі Київ: АУП: Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.

2. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.

3. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навчально-методичний посібник для курсу «Основи медіаграмотності». Умань, 2014. 128 с.

4. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник. К.: Міленіум, 2009. 440 с.

5. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.

6. Практична медіаосвіта: авторські уроки. К.: АУП, Центр вільної преси, 2013. 447 с.

Додаткова

1. Перевірка фактів як буденний журналістський ритуал // Медіакритика: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analytika/perevirka-faktiv-yak-budennyu-zhurnalistyskyu-rytual.html>
2. https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
3. Онлайн-курс з медіаграмотності <https://verified.ed-era.com/ua?fbclid=IwAR13dHyEWFyNvNewE5YZpkzjMJwJqxnAaPxeQSzVtzlizz0e0eaGeupCR5AQ>
4. FactCheck-Ukraine
5. StopFake.org
6. Заборона фільмів російського виробництва. Перелік: https://web.archive.org/web/20171221072630/http://dergkino.gov.ua/media/text/zaborony_2014.doc
7. Вайшенберг З. Журналістика та медіа: Довідник / Зігфрід Вайшенберг, Ганс Й. Кляйнштойбер, Бернгард Пьорксен / Перекл. з нім. П. Демешко та К. Макс-єв; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. – К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. – 529 с.
8. Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник / За загал. ред. В.Ф. Іванова. – К.: Академія Української Преси, 2011. – 262 с.
9. 15 кращих українських проєктів з медіаграмотності // <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2455061-15-krasih-ukrainskih-proektiv-z-mediagramotnosti.html>

Інформаційні ресурси

1. <https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>
2. <https://voxukraine.org/uk/tag/faktchek-uk/>